

THE ARARAD,
An Armenian Journal
of
Politics, Science and Literature.
Published
Every Other Thursday,
by
P. M. AYVAD,
Editor and Proprietor,
72 University Place, New York.

ԵՐԿ-ՇԱԲԱԹԱԹԵՐՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ ԵՒ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ

TO ADVERTISERS.
This paper has an extensive circulation among the Armenians throughout the United States and the principal cities of the world. It is an excellent medium for domestic and international advertisements, securing the very best results.
Rates of advertising will be found on the fourth page.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 1869. ՆՈՒ ԵՐՐԴ, ՀԻՄՆԻՑԻ, ՕԳՈՍՏՈՍ 13, 1891. ՆՈՒ ՀԱՏՈՐ Ա. ԲԻԻ 12
ESTABLISHED AT CONSTANTINOPLE. NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 13, NEW VOLUME I NO.

SUBSCRIPTION PRICE
\$2. PER ANNUM.

The Late Catholicos to the Pastor of the Armenians in America.

It has been announced, through these columns that, previous to his death, His Holiness Catholicos Magar I., had honored the Rev. Hovsep Vartabed Sarajian, of Worcester, with the gift of a brilliant pastoral cross. The pontifical epistle confirming the gift, having arrived at Worcester through the Patriarchate at Constantinople, the Rev. Vartabed, at the request of the ARARAD representative, has had the kindness to give a copy of the same for publication. The following is a translation of the document in question:—

Magar, servant of Christ, and by the boundless will of God, Arch-Bishop and Catholicos of all Armenians, Supreme Patriarch of the co-national preferable See of the Araradian Apostolic Cathedral of the Holy Catholic ETCHEMIADZIN:

To the intelligent-spirited Hovsep Vartabed Sarajian, vigilant pastor of the pious immigrant Armenian communities at Worcester, and diverse cities of the New World of America, salutation and Pontifical benediction.
We have learned from the written testimonies of the Right Reverend Patriarch of the Armenians at Constantinople, from the trustees of the Church and CAJAR HAYGAGAN society of your place, and also through the national press, that since the day of Thy appointment to the spiritual leadership over the Armenians of your parts, Thy gracefulness has rendered glorious Thy sacred office by Thy vigilant pastorship and Thy other spiritual characteristics bearing no little effort and labor for the erection of the Armenian Church in the City of Worcester.

Therefore, by this Pontifical epistle, we have deemed it just to confer upon Thee the right of wearing on Thy breast the brilliant pastoral cross, with the earnest hope that, encouraged by this, Thou wilt labor more bravely in the field of Thy activity, to the glory of the Apostolic Holy Church of Armenia, to the spiritual consolation of the pious Armenian communities of your parts and to the rejoice of our heart.

Mayest Thou live long, strengthened by the grace of the Holy Ghost.

MAGAR CATHOLICOS

OF ALL ARMENIANS.

Given on this, 8th day of February,

A. D., 1891, and of our era, MCCCXXX.

at the Holy ETCHEMIADZIN.

ARTICLE 61 OF THE BERLIN TREATY.

"The Sublime Porte undertakes to carry out, without further delay, the improvements and reforms demanded by local requirements in the provinces inhabited by the Armenians, and to guarantee their security against the Circassians and Kurds. It will periodically make known the steps taken to this effect to the Powers, who will superintend their application."

WHY NOW AND NOT THEN?

A peculiar remark was made in the House of Commons the other day, which we give in another column. An honorable gentleman, stated that "if what Mrs. Bishop said was true, it would be impossible for the Christians to live in Armenia at all, and yet they were doing so, and under conditions which have prevailed for hundreds of years."

This time the honorable member from South-west Lancashire did not hit the nail quite on the head. Although the emergency of this remark was fully met by the explanations of Mr. James Bryce, who has visited Armenia and knows well the nature of Armenian grievances, yet a few comments on our part for the benefit of those less informed, will not be entirely out of place.

It cannot be denied that the Armenians living under Turkish rule or misrule, for about five centuries, have tolerated every unhuman outrage, have endured brutal atrocities, robbery, arson and the like. No matter if some who do not know it, do not believe it; but it is a fact that those who have seen it, do know it.

Now, the question may be put as the honorable gentlemen put it—why not tolerate all these luxuries of life for another century or more till something turns up, or till the Armenian race is entirely wiped out from the face of the earth by slow torture?

Well, there are several reasons which tend to show that what the Armenians have suffered so far, should not continue any longer, and that now is the time that they should obtain their undeniable right of existence on the soil of their forefathers.

Let us mention some of these reasons. In the first place, if one is cheated in the past, it is also indispensably necessary for him to be wilfully cheated in the present and future?

The regime which existed in England some centuries ago does not exist to day, and by right it should not, because if it did exist, the British nation rightfully would be considered unprogressive.

The same reasoning holds good in the case of Armenians. During the five centuries they have served the Sultans; their peaceful inclinations have led them to expect some good from the Imperial *Berats*, *Irades*, concessions and other pen-in-ink matter, believing that they were dealing with honorably-inclined parties to some extent. But now, when they very plainly see that to expect humane treatment from a *Khalif's* government is a fool's lot, are they not right to struggle for their life, honor, and property, and expect at least some aid from their more civilized brethren?

Secondly, have the Armenians no claim on Europe, and especially on England, after they have been advised, through the British representative, both before the Crimean war and after, to remain loyal subjects of the Sultan, and deny the protection of Russia, in consideration of promises of reform made by the Sultan?

What particle of the result of that costly war of Crimea, known as the *Tanzimat* (reforms), has been realized up to this date? Does equality prevail throughout the Turkish Empire? Or, is the testimony of a Christian held as high as that of a Mohammedan? Speaking from our own experience, the writer of this article, as late as 1878, in a law suit before a Turkish tribunal, instead of the ready and credible testimony of one or two Armenian merchants and property owners, had to engage the services of a Turkish *imam*

(Mohamedan priest), for one dollar and sixty cents, to come and testify in behalf of what he did not know, so that the claimant's rights could be restored to him. And, let us remember, that this occurs in the very heart of the capital of the Empire, and before the highest tribunal of the land.

Lastly, if Christianity is the enlightenment of nations, and the mother of civilization, are the Armenians to blame if they feel the necessity for a peaceful home to keep pace with their brethren of Europe in progress and civilization?

These are points well worth considering before deciding the fate of future Armenia, and disowning any attention that is rightly due her.

ABOUT KURDISH TRICKS.

The *Pictorial World*, referring to the capture of Kate Greenfield, makes the following interesting remarks, which gives an exact idea of some of the outrages the Christians in Asia Minor have to tolerate.

"The story of Kate Greenfield so far is a very ordinary bit of the romance of Oriental life; we hope, before it is finished, it may turn out to be the beginning of a very serious piece of Oriental history. It is quite an ordinary affair for a Khoord to carry off a Christian girl from her family. If they take the trouble to bring the matter before the authorities he pleads that she has become a Mohammedan, and that he has married her. If her family persist in demanding that she shall be brought into court and examined as to these statements, the girl is personated by some Khoord damsel of about the same height, closely veiled, who mutters a half-audible assent to the questions put to her, and the Cadi dismisses the case. It does not necessarily end there. The law assigns the whole property of a Christian family to any member of it who shall embrace Islam, and the rascal Khoord can not only abduct and ruin the daughter, but can rob the family of its property besides. When the girl is an Armenian or a Syrian the plot generally succeeds, and it is by no means an uncommon incident of life in both the Turkish and Persian portions of Khoordistan. But on this occasion the Khoords have abducted an English girl, and seem disposed to fight for her. The incident will have the effect of calling attention in Europe to the oppression which is habitually practised in both countries upon our Armenian and Syrian fellow-Christians, and, we hope, will excite a general cry of indignation. The English Government is very properly putting strong pressure upon the Shah, who has, in consequence, ordered up troops to compel the Khoords to give up their prey. We trust that the Shah will teach his lawless subjects a severe lesson, and that the incident may be the beginning of resolute steps to protect the Christian subjects of Persia and Turkey from the brutal tyranny under which they have so long groaned."

Recent advices report that Katy has been delivered to the authorities, and a commission, composed of Persian, Turkish and British representatives will investigate if she really has embraced Islamism or not.

This may remind our readers of the case of the Armenian girl, Gulzar, who was captured two years ago by the Kurdish chief Moussa Bey and his brother Djazo, on the same pretext; but the girl bravely declared that she never did nor would part with Christianity even though it cost her her life.

IN THE BRITISH PARLIAMENT.

In sketching the debate upon the Armenian Question in our last issue, an important portion of it, was left out by a typographical oversight. The portion we refer to should read as follows:—

Mr. LEIGH could not help thinking that there was a good deal of exaggeration in the accounts that were submitted to the House as to the condition of things in Armenia. If what Mrs. Bishop had said was true, it would be impossible for the Christians to live in Armenia at all, and yet they were doing so, and under conditions which had existed for hundreds of years.

He undertook to say that if the Blue-Books were carefully perused it would be found that the large majority of "Armenian atrocities" were reported to England through correspondents in touch with head-quarters in Manchester.—(Laughter and cries of "Oh.") He doubted whether by reason of any representations made from England the Sultan of Turkey would be likely to institute material reforms. The only methods by which the Sultan could be influenced would be by cutting off supplies or the exercise of force, and both of these courses were out of the question, for the reason that whatever supplies passed through their hands to the Sultan, they had already stopped and every attempt they had made to exercise force had proved abortive. He held that they had no more right to interfere in the affairs of Armenia than any other of the signatories to the Treaty of Berlin, and that honorable members who were disgusted with Turkish rule in that country had only to wait a few years to see the Turks driven out and Armenia become a Russian province.

Mr. LABOUCHERE sympathized with all oppressed peoples. He sympathized for instance, with the Chinese, but could not understand that it was their business to select one race above all others for their protection. If representations to the Porte were of use he should be in favour of them, but they were absolutely useless, and to his mind the only thing to be done was to put the Turks under the ban of Europe. They should be regarded as bandits and not as civilized people at all. For their own part, however, they should let things alone, and allow Russia to take possession of the whole of Asia Minor.

Mr. BRYCE declared that Mr. Leigh had compressed as many misconceptions into his short speech as he well could do so. It was not the fact that Armenians were living under conditions which had prevailed for hundreds of years, for in reality it had been the Russo-Turkish War and the arming of the Kurds by the Turkish Government which had led to the atrocities complained of. With regard to Mrs. Bishop's statement, he should like to know whether the Government had taken any steps to verify them. For his own part he declared that Mrs. Bishop had said no more than what had already been asserted by Mr. Clifford Lloyd. As to the question of the Jews in Russia, he pointed out that England had no treaty rights in the matter, and that she had no more right to interfere with the domestic policy of Russia than Russia would have to interfere with the Eng-

lish rule in Ireland. The case of the Armenians, however, was altogether different. England was under treaty obligations to protect the Christian Armenians, having bound herself to that course by the Treaty of Berlin and the Anglo-Turkish Convention. He protested against the arming of the Kurds, describing it as arming the wolves against the sheep; and as to the representation of Her Majesty's Government amongst these people, he inquired whether the Consulate at Erzeroum rendered vacant by the death of Mr. Clifford Lloyd was to be filled, and if so, by whom. The post was one where it was essential to have a strong representative.

AN OPTIMISTIC VIEW

FROM THE UNITED NATIONALITIES BRANCH OF THE SCHOOL OF VITAL SCIENCE.

Philadelphia, August 27th, 1891.
To the Editor of the "ARARAD."

DEAR SIR:—We pen these few words of greeting.

Oh! "ARARAD," Thy columns contain, as it were, a voice from the Ark's resting place, where animals varied and peculiar, went forth in harmony. Why art thou disconsolate Oh! Armenia? Garden of sublimity and comparative perfection. Are the surrounding wild tribes covetous of thy fertile lands and thy products of industry? Do the monarchs of the world look on unmoved in this enlightened 19th Century? What is the burden of thy groans? Thy patient subjection and thy sorrowful looks of crushed intelligence are known to the world. Will neighboring governments view thy people continually ground down and massacred? Have the nations no sympathy to feel sick at such carnage?

Now, the universal call goes forth in these lines—Let every nation prepare itself in ethical standing for the millennium that is coming. The world's great fruiting time of Purity, Peace and Plenty.

Peace can be established and continued by toleration, federation, and cooperation.

Oh! all nations cause those three words to be taught and well understood in every home, and practised in every family, and secondly, in every school, and thirdly, internationally.

Parents live in opposition before their children. The young are taught revengeful systematic fighting at the schools, and wholesale human butchery appears to be the special business occupation of every government.

Members of Peace Societies, what are you doing? Wake up to diligence, rout the spoiler from your homes and schools. The consciences of the young are seared by cruel war-tales and brute-like examples. The simplicity of their sincere and childlike affections are trifled with continually. Humanitarianism is being smothered at every gasp for breath. Why not establish Saturday-Schools and Sunday-Schools, in which "Purity" of Life and "peace" at all times, shall be taught and where ripe fruits and pure foods can be distributed among them as a foretaste of the Plenty that is coming.

The time is quickly drawing near when each warlike nation shall become disgusted at its past deeds, and will feel ready to cover its face for shame before an International Tribunal.

VICTOR B. HALL, Principal.

ԱՐԱՐԱՏ

Կը հրատարակուի երկու շաբաթը
անգամ մը, Հինգշաբթի օրեր:

Խմբագիր Ե. Տէր,
ՓԱՆՈՒԱԿ ՄԱՏԹԵՆՈՍ ԱՅՎԱՏԵԱՆ:

ՊԱՏՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՈՐԾԵԱՆ
ԲՈՒԹԻ, տուրքէ ազատ:

Միացեալ Նահանգաց Համար,
Մէկ տարեկան 2 տուար,
Կէս 1

Օտար երկիրներու համար,
Մէկ տարեկան 12 շիլին,
6

Բաժանորդացիներ կանխիկ վճարելի են: Եւ կրնան յղուիլ փոխանակապետի, Բոսթօն կամ Եքսթրէմի դերամի հրամանով, եւ կամ վաւերացեալ նամակով:

Թղթակիցներէ կը խնդրուի իւրեանց ստանձնած հրապարակային անուան հետ բուն անուններն ալ խմբագրութեանն գիտցնել, չէ՞ թէ հրատարակութեան, այլ վատահոգութեան համար:

Ձի հրատարակուած գրութիւնը ետ չեն դարձուիր որ և է պարագայի ներքեւ:

Ուղղել ամեն գրութիւնը աւ

The ARARAD,
72 University Place,
NEW YORK.

ՆՈՒՆ ԵՐԻՔ, ՅՈՒՆԻՍ 30, 1891:

«Եթէ ժողովուրդը հօտ մ'է, լրագրներն ալ այն հօտին պահապան չունենն են» կըսեն: Վերջուր պահապան չունենն, այդ հօտը գալիս յետոյ յատկութեան մատեններէ: — Արարատ, Հոկտեմբեր 26, 1876:

«Բարձրագոյն Դուռը կը խոստանայ առանց այլ ևս յապաղելու գործադրել այն բարեփոխումներն ու բարենորոգումները, զորս տեղական պետքերը կը պահանջեն: Հայոց բնական զօրութեան մէջ, և անոնց ապահովութեան երաշխաւորել Զէքէզաց և Բորբայ դէմ: Այս նպատակաւ ձեռք առած միջոցները պարբերաբար պիտի ծանուցանէ տեղութեանց, որք անոնց գործադրութեան պիտի հսկեն:» — Յօդուած 61, Պէտքերի դաշնադրութեան:

Բոլորովին անյայտ բան է ակնհայտ ընդհանրութիւնը երբեք քաղաքապետութեան հետ մը պարտականութիւններն պիտի կատարէ թրքական կայսրութեան այդ (Փոքր Ասիոյ) մասանց մէջ: Թրքական վարչութիւնը թէ պիտի և թէ տկար է, և այդպէս պիտի ըլլայ մինչեւ որ վերջը գայ: — Արարատ Դուռը, ի Միթիսիկին Մանչէսթըր, Նոյեմբեր 25, 1890:

ԱՌ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱՍ

Կը փութամբ խնդրուի ԱՐԱՐԱՏի այն բաժանորդներէն որոնց բաժանորդագրին տակաւին ապառիկ մը նպատակ է, որ բարեհաճին նոյնն ընդհուպ յղել խմբագրութեանն, զի այժմ է ժամանակն զայդ կատարելու, եթէ երբեք կամը ունին քաղաքի ըլլալ մեր ներկայ ձեռնարկին:

ՅԱՊԱՂՈՒՄ Ն

Ներողամտութիւն կը խնդրուի մեր ընթերցողաց ԱՐԱՐԱՏի ներկայ թիւն իւր որոշեալ թուականէն ուշ նկատուի համար, որոյ պատճառն շրջակայ Հայ գաղթականութիւնները չընդունելու վրայ ըլլալով քաղաքէս անձամբ բացակայ գտնուած ըլլալին է:

ՆՈՒՆԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

Շնորհակալութեամբ ստացանք Կալիֆոռնի. Թէքսասի Տիար Վ. Կրիսթիէ երկու տուար (\$ 2.) ի տէր ի նպատակ ԱՐԱՐԱՏԱՆ տպարանի:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՈՍՄԻ
ՀՍՏ ՄԵՐ ՀԱՄԱԶՄԱՆ:

— 0 —

Ժամանակէ մը ի վեր այլ և այլ թղթակիցք մեզ հարցնելու վրայ կը գտնուին թէ ո՞վ է այս կամ այն անձը և կամ որու հեղինակութիւն է հեղրոնական յանձնախումբը ըսուած շարժումը, ի՞նչ արժէք ունի, և ինչ:

Այս հարցմանց մեր ներքին համոզման համեմատ մասնաւոր պատահաններ տուած՝ և զգուշացած եմք որ և է հրապարակային քննադատութիւններ ընելէ կամ կարծիք յայտնելէ, սպասելով որ մեր անձնական համոզումներն հաստատող ճշմարտութիւններ երեւան գան և կամ մեզ կարողանամք փաստեր ձեռք ձգելով մեր անհատական կարծիքն ամրապնդել որպէս զի մի՞ գուցէ արդար գործի մը անգիտաբար խոչնդոտ յարուցած ըլլամք:

Որչափ որ միշտ կը բազմամբ աշակից ըլլալ ամէն բարեգործական և հայրենասիրական ձեռնարկներու և ըստ կարելոյն նոցա ձառնել վերջնական ամէն արգելք որք մեր աշայ հանդիպին, նոյնչափ ալ պարտաւորութիւն կը գտնուի կանգնել և ժողովուրդեան աշայ ներքեւ պարզել ամէն կեղծիք և խեղաթիւրութիւնը որք հասարակաց և ազգին օգտին դէմ կ'ապանան:

Եթէ խնդիրն անձնականութեան վերաբերեալ ըլլար թերեւ վերջատին անհատական լրջախոհութեամբ զայն յաղթելն դժուար գործ մը չի պիտի նկատէինք և հասարակաց միտքն զբաղեցնելէ ըստ անցնելի զգուշանայինք, բայց երբ յայտնի համարձակ ընդհանրութեան գիւտին կը լարուի դարան մը որոյ հաւանական արդիւնքն ուրիշ բան չի կրնայ ըլլալ բայց եթէ ազգին մէջ կէս միեւնոցեալ զօրութիւններն իսկ չհասարակեցուցանեն և փառախնդրութեան նպատակաւ մանրացոյց կուտակցութեանց բաժնել և հասարակաց միտքն ի շարք խտորելէ՝ այն ատեն անկախ և անհաշտանդիր մամուլն պարտքն կըլլայ զօրովուրդը անցնելու միտքն ինչ զգուշացնել, դա ինչ որ ալ արժէ:

Անտարակոյս ազատ երկրի մը մէջ կապրիմք, ուր ամէն քանի մը անձինք որ և է ուրիշ մէկու մը աւաճողութեան կրնան որ և է ինչ կոչել ինքզինքնին, և իրենց անունները փոխ տալ որ և է թղթի կտորի վրայ դրուելու համար: անակալ ալ «Նիւ Եօք» չալիսնախորհրդ Եանձնախումբ» կոչուած մարմինը որու ոչ ոք իրաւունք ունի բան մը ըսելու: Սակայն երբ կը անանուի որ այդ կարծեցեալ ազգասիրական կազմակերպութեան և նորա քօղեալ զիւսաւորին նպատակը չէ ուրիշ բան բայց եթէ ազգին աներկապի վրայ տաճութիւնն վայելող երկու բազմամասնական և անձնուէր անհատներու միջին համարը և անունն իբր գործիք գործածելով միւսին գործունէութեան և գրից դէմ սպաննալ: այն ատեն ժամանակ կը համարուի դորա մէջէն լրջամիտ անհատներու կամ իրենց անունն և արժանապատուութիւնն պահպանել, և կամ տոկալ իրենց զոհ գացած խաբէութեանց հետեւանքին:

Մեր ըրած հետազոտութեանց յետք լինելով «Հայք» անուն թերթի իւրմբագիրն իւր ունիմ յայտարարած տաղանդին և կարծեցեալ դիւանադիտութեան գործութեամբ, իրեն արբանեակներ գտնելու զօրաւոր գործիք ընտրած է՝ Ա. Թէ «Արմէն» ինի խմբագիր Բրօք. Մինաս Զէրազ իրեն հետ է այս կեդրոնական կոչուելիք Եանձնախումբն կազմակերպութեան գործին մէջ, և ոչ ոք է եղբի որ «Հայք» խմբագիրն այն տեսակ գործ մը սկսի և յառաջ տանի:

Բ. Թէ Մարտիկոյ Հայրենասիրաց Միութիւնն և նորա ընդհ. վերապետը և «Արմէնի» խմբագիր Տիար Մկրտիչ Փորթուգլանն ոչ ինչ կատարած են ացիկն համար և ոչ ինչ կատարելիք ունին, վասն որոյ պարտ է այդ կազմակերպութիւնն զրկել ժողովրդեան վստահութենէն:

Գ. Թէ Հայ-բողոքականութիւնն անցնելուն մէջ հաւանութեան ըլլալով Հայաստանեայց եկեղեցիէն, անհրաժեշտ է եղբի որ այնպիսի կեդրոնական յանձնախումբ մը կազմուի որու մէջ այդ և ուրիշ կրօնական ոտորաբաժաններ ալ իրենց ձայնն ունենան պաշտպանելու համար: Իրենց իրաւունքն ապագային մէջ:

Ի՞նչ խղճալի հիմունք Սպանիական դեմակին գոր կը բազմալ կանգնել «Հայք» խմբագիրն:

Արդեօք նոյն իսկ իւր հանել փորձած շարժման շարժառիթներն սոքա լինելն ապացոյցներ չեն իւր ջատագով կանգնած գործին և ոչ մի արժէք ունենալէ ի գտն լոկ չահախընդրական նպատակի համար եղած ըլլալուն:

Արդեօք Տիար Մինաս Զէրազ եթէ կամենայ որ և է նոր կազմակերպութիւն կամ վերակազմութիւն մը գոյացնել ինքն կարող չէ՝ իւր խնդիրն և նպատակն ինք վարել, կամ չէ՞ թէ զայդ ընել կարենալու համար «Հայք» խմբագիրն չափ տալանդ և գիւտնազիտութիւն չունի, և կամ երբ արտաքին միջամտութեան պէտք ունենայ հետաւոր Ամէնիկայի մէջ ինքնակոչ անփորձ մը իրեն օգնութեան կանգնել լուաւոյն ընտրութիւն մը չի կրնար ունենալ:

Արդեօք չէ՞ մի որ ժողովուրդն է աշխարհիս ամենէն անաշտ դատաւորն: և քանի որ Տիար Մկրտիչ Փորթուգլանն իւր անցեալ գործներէն դատուելով ժողովրդեան բացարձակ փառահովութիւնն կը վայելէ, նորա համարուն ու արժանապատուութիւնն աղարտել ջանալէ՝ հասարակաց առ ազգային գործին ցոյց տուած ասկաւ ինչ վստահութիւնն և համակրութիւնն նոցա վրայէն վերցնել ջանալ ընելի:

Արդեօք «Հայք» խմբագիրն տակաւին կը հաւատայ թէ իւր ինքնադարեան փառաբերով և իւր իսկ գաղափարներով կրնայ որ և է փորձարարականութեան համակրութիւնն չունի իւր երկապայութեան վրայ, մինչդեռ այդ կրօնական քաղաքականութեանց վերաբերող ողջամիտ ազգայինք իրենց անցեալ փորձառութեամբ հաստատապէս կրնացած են թէ ճիշդ ինչ ոգի կը գրէ Հայաստանեայց եկեղեցին և ինչ աչքով կը հայի իւր պալաւաւն Գրիստոնեայ եղբարց:

«Հայք» խմբագիրն պարտի ըմբռնել թէ Հայ ժողովուրդը լարեալ մեքենայութեանց զոհ երթալու ենթակա ժողովուրդ մը չէ, և միայն փորձեալ և անձնուէր առաջնորդներու կը հետեւի, պատրաստուած թղթակցութիւններ և կամ միայն երկու կամ երեք Հայ պարտիկանց զիւր զարգացման ձեռնարկը վերջնական անձնուէր աշխատութիւնով իւր համակրութեան արժանացած գործիչներէն անջատելու:

Հայ ժողովուրդը իւր վստահութեան արժանացած ամէն փորձեալ և անձնուէր գործիչներն հաւատարար քաղաքներու վրայ կը գտնուի (որչափ ալ անբաւական ըլլայ այդ քաղաքութիւնն), ինքզինքն կարող նկատող և ազգին ծառայութիւն մը մատուցանել փառաբող կամաւոր մը, նոյն համակրանց արժանանալու համար պարտ չէ արդէն եղածներն ժողովրդեան աչքէն հանելու ջանալ, այլ կատարել գէթ նոցա չափ գործ մը որով կարենայ գատուիլ և ըստ այնմ համակրութեան արժանանալ:

Գործ կատարել ըսելն ալ լոկ ցոյցներով, կամ անտարբեր հասարակութեան մը մէջ, ըստ քանց ինքզինքն իրաւաբան, ատենապետ, զբաղմունք, առաջնորդ, կամ լոկ անուամբ այլ ինչ հռչակել ըսել չէ՝ այլ մեծ կամ փոքր արդիւնք մը յառաջ բերել կը նշանակէ:

Հայ ժողովուրդն ալ, ուրեմն, սխալ քայլ մը առնելու վրայ չի գտնուիր երբ իւրենց արդեամբ իւր վստահութեան արժանացած գործիչներու միայն հաւատ կընծայէ:

ՄԱՀԱԳՈՅԺ

Տեղւոյս ազգայիններէն Մեծ Տիար Տեղեմար էնքսթընեան, յետ երկարատեւ հիւանդութեան կնքեց իւր մահկանացուն ամայս 5ի Չորեքշաբթի օր առաւօտեան ժամն 5ին, ի հասակի 50 ամաց ի խոր սուգ թողով իւր համայն գերդաստանն և բարեկամները:

Յուդաիզմը իւր տխուր հանգիստը տեղի ունեցաւ հետեւեալ Ուրբաթ օր Ս. Ղուկաս Հիւանդանոցի մատարն մէջ ի ներկայութեան իւր ազգականաց և բարեկամաց:

Հանգուցեալն կը թողու մի այրի կին և երեք որդիք որոց անդրանիկն այժմ առանձինն կը գտնուի այս քաղաքի մէջ: Մ. Տեղեմար Մեքսիկայէն Էնքսթընեան, ծնած էր 1841ին ի Սամաթիա Կ. Պոլսոյ և ազգային վարժարանաց մէջ իւր ուսման շրջանը աւարտելէ վերջ, գեղարուեստի մասին ունեցած մասնաւոր ճաշակն ու յատկութիւնն մը չափելու համար 1860ին ի Փարիզ եկելուորած՝ և անց Ecole des Beaux Arts մէջ ուսած էր պատկերահանութիւն իւր ամէն ճիւղերով, և նաև մասնաւորապէս աշակերտած՝ աշխարհաժանոթ նկարչական Մ. Կ. Ժէրօմի:

Իւր արհեստին մէջ ունեցած յաջողականութիւնն զինքը համբաւէր որ ըրած էր ինչպէս կանխագոյն ի թուրքալի նոյնպէս վերջի տարիներս Միացեալ Նահանգաց մէջ, զխաւորաբար ի Պոսթըն և ի Նիւ Եօք:

Հանգուցեալն մահուամբ Հայ ազգը կը կորսնցնէ իւր գնահատելի տաղանդներէն մին, որու նմանները միշտ պատիւ բերած են Հայութեան:

Տիար Տեղեմար էնքսթընեան ճանչցուած էր նաև իբր ազգին անխնայ ծառայներէն մին՝ ոչ սակաւ անգամներ ընտրուելով ազգային երեսփոխանութեան և օգնելով ազգային դատարարականութեան գործին՝ վարելով Ուսումնական խորհրդոյ անդամակցութեան փառաւ պաշտօնը:

Տիար էնքսթընեան իւր յիշատակը անմոռաց ընդ շատ թիւով գործեր թողելէ ի գտն հասուցած է գեղարուեստի մէջ բաւական աշակերտներ որոնք իրենց արուեստն յաղորդութեամբ կը գործեն այժմ ի կոստանդնուպոլիս:

Հանգուցեալն կոտսեր եղբայր Տիար Գառնիկ էնքսթընեան որ այժմ Պոսթըն կը գտնուի, ամենայն արժանաւորութեամբ իւր եղբոր տեղը կը լցնէ իբր մի ճարտար արուեստագէտ որու ձեռաց հրաշալիքներն արդէն մեծ ընդունելութիւն գտած են յարեալ Պոսթընի մէջ:

ԱՐԱՐԱՏ կը փութայ իւր սրտագին համակրութիւնն յայտնել էնքսթընեան ընտանեաց աստ և ի կոստանդնուպոլիս, իւրենց սոյն ողբալի կորստեան համար:

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ՀԱՅՐԱՊԵՏՆ ՀԱՅՈՑԱՌ

ԱՌ

ՀՈԳԵՒՈՐ ՀՈՎԻՒՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ:

Արդէն ծանուցած էինք ԱՐԱՐԱՏի սկսնակաց միջոցաւ, Վեհ Մակար Կաթողիկոսի նախ քան զհանգիստն իւր տեղւոյ հովիւ Աթ. Յովսէփ Ծ. Վ. Սարգսեանի մի ականակուռ իրաւունքով ըլլալ: Այս անգամ սոյն իրաւունքը Հայրապետական կոնգրակն Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանի միջոցաւ ժամանած ըլլալով յ'Ուսթըն, ըստ մեր խնդրանց Ն. Արժանապատուութիւնն հաճած է տալ ի ճրտարարակութիւն:

Ահաւասիկ սոյն Կաթողիկոսական կոնգրակին պատճէն: —

«Մակար ծառայ Բրիտանոյ Եպիսկոպոսական և Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց, ծայրագոյն Պատրիարք համագլխական նախամեծար Աթոռոյ Արարատեան Առաքելական Մայր Եկեղեցւոյ Սրբոյ Կաթողիկէ Զմլի ԱՅԻ»:

Հոգեգոյն Յովսէփ վարդապետ Սարգսեան քաղաքի մէջ հովիւ բարեպաշտօն ժողովրդականաց Հայոց

գաղթելոց յ'Ուսթըն և յայլ և այլ քաղաքս նորոյ աշխարհի Ամերիկայ ողջոյն և օրհնութիւն Հայրապետական:

Ի դրաւոր վկայութեանց Գեր. Պատրիարքին Հայոց Կ. Պոլսոյ, հոգաբարձութեան եկեղեցւոյ և ԿԱՃԱՌԱՅԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՍԻԱՆ Հայոց տեղւոյ, և և յազգային լրագրոց տեղեկացաւ, զի բարեհաճութիւնը յորէ կարգման Գի ի հոգեւոր հովութիւն Հայոց կողմանց՝ փառաւոր անհետ զպաշտօնը նուիրական քաղաքի մէջ հովութեամբ և պէս պէս հոգեկան բարեմասնութեամբ Գի, ոչ սակաւ ջանս և աշխատութիւն կրելով վասն շինութեան եկեղեցւոյ Հայոց յ'Ուսթըն քաղաքի: Վասն որոյ և մեք արժան դատեցաւ մերով պատու Հայրապետական կոնգրակ շնորհել Բեզ զի բաւական կրելոյ ի վերայ լրանցող զականակուռ իմաց վարդապետական, քաղաքացւոյ, զի դու այստեղ ըրարարեալ՝ առաւել ևս արիասցիս յապարակել գործունէութեանը ի փառաւորութիւն Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ, ի հոգեւոր միթիարութիւն բարեպաշտօն Հայ ժողովրդականաց կողմանցը և յուրախութիւն սրտի մերոյ:

Ողջ լի ի շնորհս հոգւոյն Սրբոյ զօրացեալ:

ՄԱԿԱՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Ե' Փետր. 1891 ամի Փրկչական և ի մերումս թուակ. ՌՅՈՒ, Ի Սուրբ Էջմիածին:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՂԻՐ. ՎԱՐՃԱՐԱՆ

Ի ՔԱՐԵՐԻ

Անտարակոյս յոյժ բերկրութեամբ պիտի տեղեկանան մեր ընթերցողք որ մի յանձնախումբ կազմուած է յ'Ուսթըն, և հանգանակութիւն մը բացուած է որու արդեամբ հաստատուն կալուած մը պիտի գտնուի ի Բարեբրդ տեղւոյ Ազգային Կեդրոնական վարժարանի մատակարարութեան ծախուց օգնութիւն մը ըլլալու համար: Յիշեալ հանգանակող յանձնախումբը կը բաղկանայ 12 անդամներէ, որք են. Մեծ Տիար Գէորգ Կիրակոսեան Ատենայեւ, իրաւաբան Մանուկեան Առաքել, Պաղտատար Թաշճեան, Յակոբ Սոցիկեան, Յարութիւն Տիգրանեան, Մկրտիչ Թէրզիպեան, Կարապետ Զօհիլեան, ՄՀի. Կարապետ Տէր Վարդապետ, Կարապետ Պապոյեան, ՄՀի. իրաւաբան Տիար Կարապետ: Արդէն անցեալ Կիրակէ սոյն հանգանակութեան ձեռնարկուելով 29 անձերէ զոյացած է 313 տուարի գումար մը, և կը յուսացուի որ սոյն հանգանակութեան շարունակութիւնը կարելի գումարի մը հասնի: Յիշեալ վարժարանի մէջ այժմ կը դաստիարակուին 176 չափ աշակերտներ, անցեալ տարի ունեցած է 6 ընթերցաւարտ և այս տարի՝ 8:

Միայն ուսուցիչներու համար կը ծախսուի տարեկան երկու հարիւր լիւր, բայց ուրիշ պատահական ծախսերէն:

Վարժարանի տեսչութիւնը կը բաղկանայ 9 պատուարժան անդամներէ, իրեն դիւան ունենալով Մեծ Տիար Թորոս Էփ. Տէմիրճեան Ատենայեւ, Կարապետ Էփ. Տէր Պաղտատարեան Ատենայեւ, Հայկազուն Էփ. Կիրակէիկեան Գանձապետ:

Հանգանակող Յանձնախումբը իրաւամբ կանխապէս որ ամէն Բարեբրդի ազգային մասնաճիւղն ունենալով հանգանակութեան, ի քաղաքականութեան ազգային դատարարականութեան գործին որու արդիւնքը անհաշատելի և պէտք կրնասկան է:

Նուէրք կրնան զրկուիլ Յանձնախումբ որ և է մէկ անդամ և կամ Կանձապետ, Տիար Մինաս Գ. Արարատ, թիւ 17 Ֆառնիսթէյն փողոց. Ուսթըն, Մառ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻ
ՅՈՒՍԹԸՐ
Արդիւնք Հանգանակութեանց,
վասն շինութեան Սր. Փրկիչ Եկե-
ղեցւոյ:
[Շար. տե'ս Արարատ թիւ 11.]

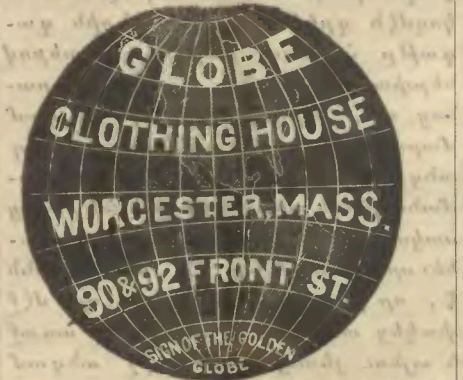
ՅՈՒՑԱԿ Է.
Փոխադրեալ գումար \$ 3149.15
ՏԸԿԼԷՍ
Կարապետ Սրապեան 1
Ասատուր Սրապեան 1
Մարտիրոս Սրապեան 1
Անդրէաս Սրապեան 2
\$ 3154.15
ՍԹԱՅԹԸՆ
Մարտիրոս Սրապեան 1
Գապար Բարեկանեան 1
\$ 3156.15
ԼԻՆ

Մինաս Էլմասեան 5
Գեորգ Էլմասեան 5
Աղէքսանդր Էլմասեան 1
Կարապետ Էլմասեան 2
Արմենակ Առաքելեան 10
Կարապետ Մէլի Սիմոնեան 2
Միսաք Քիւրճեան 1
Հայրապետ Ճգնաւորեան 1
Յովհանն Երզնկեան 1
Գրգորիէլ Գրգորեան 2
Յովհաննէս Մուսիսեան 1
Գրգոր Աղէքսանեան 1
Մանուկ Մանուկեան 1
Մանուկ Մանուկեան 1
Յարութիւն Դաւիթեան 1
Գրգոր Դաւիթեան 1
Յարութիւն Դաւիթեան 1
Յարութիւն Դաւիթեան 1
Համբարձում Պոլսեան 1
Մէլի Սիմոնեան 1
Նազարէթ Տոնապետեան 5
Ասատուր Պետրոսեան 50
Անդրանիկ Մկրտչեան 50
Յակոբ Անդրանիկեան 50
Յարութիւն Կարապետեան 2
Մէլի Սրապեան Տէր Մարտիրոս 1
Ղազար Պարոնեան 1
Չատուր Մանուկեան 50
Գեորգ Գրգորեան 50
Մարտիրոս ինչաւորեան 50
Գապար Մէլի. Երզնկեան 1
Վարդապետ Գեորգեան 1
Պաշտօնաւոր Օհանեան 1
Ասատուր Գեորգեան 1
\$ 3212.65
ՅԻՄԱՆՆԻԻՍ
Եղբարք Գրգորեան 10
Մկրտչի Չարգարեան 1
Եղեկիէլ Քէնտրիկեան 1
Յակոբ Պալիկեան 1
Ճօրճ Պաշտօնաւորեան 1
Համբարձում Պաշտօնաւորեան 10
Ճօն Օհանեան 2
Յակոբ Համբարձումեան 3
Ոմն 1
Թաթեմար Մովսէսեան 1
Գրգոր Սրապեան 3
Արքայապետ Տիմոնեան 2
Առաքել Չարգարեան 4
Կարապետ Աստուանեան 2
Ա. ետիս Չարգարեան 2
Ոմն 1
Մկրտչի Թաշեան 2
Հայրիկ Սարգսեան 1
Կարապետ Թաշեան 5
Նշան Պաշտօնաւորեան 1
Մաշակ Տէմուրեան 3
Հայկ Բաղդասարեան 3
Սարգիս Գուրգուսեան 2
Մ. Տ. Պաշտօնաւորեան 5
Ոմն 1
Պաշտօնաւոր Աշարեան 5
Գ. Քէլապետեան 1
Յովհաննէս Չարգարեան 5
Պետրոս Ղազարեան 3
Յարութիւն Աշեան 3
Գրգոր Ուրբեանեան 1
Յ. Արշակունի 5
Յակոբ Բարուկեան 1
Միւսիսեան թիւնէ գոյնացեալ 3.10
\$ 3303.75
ԹՐՈՑ
Մ. Բարուկեան 1.50
Նազարէթ Յովհաննէսեան 2
Գրգոր Առաքելեան 2
Յակոբ Էսիկեան 1
Տոնապետ Տիւրիկեան 5
Միւսիսեան Գրգորեան 1
Տոնապետ Թորոսեան 4
Համբարձում Պաշտօնաւոր 1
Փոխադրելի \$ 3321.25

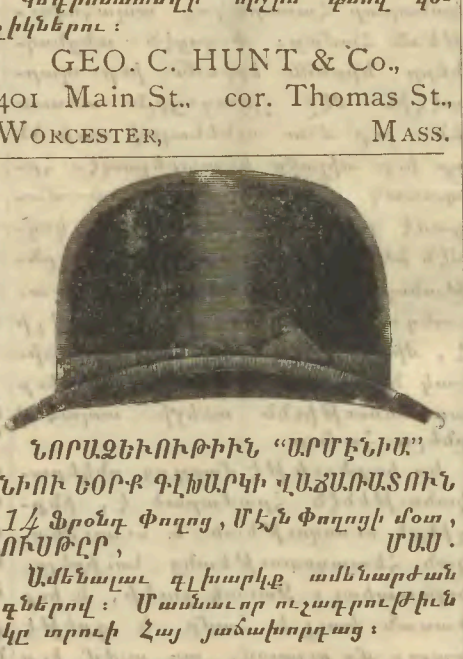
Փոխադրեալ \$ 3321.25
Յովհաննէս Թորոսեան 5
Յովհաննէս Ուրբեանեան 5
Մանասէ Թաւմազեան 1
Յակոբ Միսիկեան 50
\$ 3332.75
ՀՈՒՆԷԼ
Սարգիս Գրգորեան 4
Սարգիս Դանիէլեան 2
Ս. Դանիէլեան 1
Յովհ. և Կիրակոս Պօղոսեան 1
Գրգորիէլ Ս. Կիմոնեան 1
Ասատուր Ճիգմէնեան 50
Յարութիւն Սիմոնեան 50
Յակոբ Սիմոնեան 50
Մուսիս Մակարեան 1
Ասատուր ինչաւորեան 1
Պետրոս Կարապետեան 1
Աղէքսան Մէլիկեան 50
Գրգոր ինչաւորեան 1
Յովհանն Առաքելեան 50
Եղիս Ասատուրեան 50
Ղազար Սուգիսեան 50
Պետրոս Սահապեան 1
Սարգիս Դ. Դանիէլեան 1
Մէլի Սրապեան ինչաւորեան 50
Ասատուր Յովսէփեան 1
Եղիս Նաճարեան 2
Պաշտօնաւոր Օհիկեան 1
Սարգիս Մէլիկեան 1
Մանուկ Օհիկեան 50
Նազարէթ Մուսիսեան 50
Աշարեան Մէլիկեան 50
Պարոս Պրիգորեան 1
Կարապետ Չատուրեան 50
Տոնապետ Գալուստեան 1
Գրգորիէլ Մէլի. Ղազարեան 1
Կարապետ Սարգարեան 1
Բենիամին Տիմոնեան 1
Սեդրակ Վախաճեան 1
Տոնապետ Ղազարեան 1
Սրապ Սրապեան 1
\$ 3367.25
Ի ՎԵՐՋՈՑ ԳԱՆՁՈՒՄ
ԳԱՆՁՈՒՄԻՆԻՍԷՆ

Բարսեղ Պօղոսեան Հաճնցի 2
Մարտիրոս Աշեան 3
Դասապար Գրգորեան ինչաւոր 1
Մանուկ Գազանճեան 1
Յակոբ Գազանճեան 1
Չարգար Սարգիսեան Շնթըլի 2
Յակոբ Պետրոսեան Մօշէնիկի 2
Մէլի. ինչաւոր Գարսեան 5
\$ 3384.25
Ս. ՉԱՍԿԻ ՏՈՒՆ
ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ
Գրգոր Գրգորեան 5
Մանուկ Տիւրապետեան 1
Դաւիթ Ղազար Չափուլեան 2
Գրգոր Թէրզեան 1
Յովհաննէս Դանիէլեան 1
Կարապետ Միսիսեան 1
Պետրոս Առաքելեան 1
Մարտիրոս Աղէքսանեան 1
Միւսիս Գապարեան 4
Մուսիս Առաքելեան 50
Թորոս Պօղոսեան 1
Մկրտչի Մուսիսեան 1
Սարգիս Մարտիրոսեան 2
Առաքել Շուշանեան 1
Յովհաննէս Րուսեան 3
Տրգատ Ճաֆէրեան 3
Սարգիս Առաքելեան 1
Ճէք ինչաւորեան 2
Արքայապետ Նոճապետեան 2
Յարութիւն Պօղիկեան 2
Սողոմոն Գապարեան 2
Միւսիսեան Մուսիսեան 1
Սարգիս Թէրզեան 1
Բերդիկ Տոնապետեան 1
Պետրոս Նազարեան 3
Յակոբ Յարութիւնեան 2
Յովհանն Մանուկեան 1
Միւսիս Կիմոնեան 1
Կարապետ Մարութեան 1
Մարտիրոս Տաքէսեան 1
Մէլի. Արթիւր Րուսիկեան 2
Սարգիս Պօղոսեան 5
Միսաք Քէլէճեան 5
Ոմն 1
Պօղոս Տէմիսեան 2
Յարութիւն Տէր Մաղաքեան 1
Պաշտօնաւոր Մանուկեան 1
Նիկողոս Մէլի. Գեորգեան 1
Կարապետ Մէլի. Յովհաննեան 2
Պաշտօնաւոր Գրգորեան 10
Օ. Աթէլեան 20
Ե. Բապուճեան 3
Պօղոս Մարտիրոսեան 3
Պետրոս Մէլիկեան 2
Թաղէս Աշեան 50
Յակոբ Սողիկեան 5
Գեորգ Երեմիսեան 1
Սմբատ Առաքելեան 1
\$ 3499.25

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ԾԱՆՈՒՑՈՒՆԻՔ
JOHN A. PHILLIPS & Co.,
No. 4 Dean St.,
Providence, R. I.
ԱՌ ԳՈՐԾԱՌՈՐՍ ---
Արժան գնով լաւ հոշիկ մը գնելու
տեղն է
ՃՈՆ Ա. ՖԻԼԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.,
Թիւ 4 Տէն Փողոց,
Քրովիդէնս, Ռ. Ա.
Տեղեկութիւն կրնայ առնուիլ դի-
մելով նաեւ առ Ս. Ա. Սամուր,
Թիւ 107 Ֆէտէրալ Փողոց:

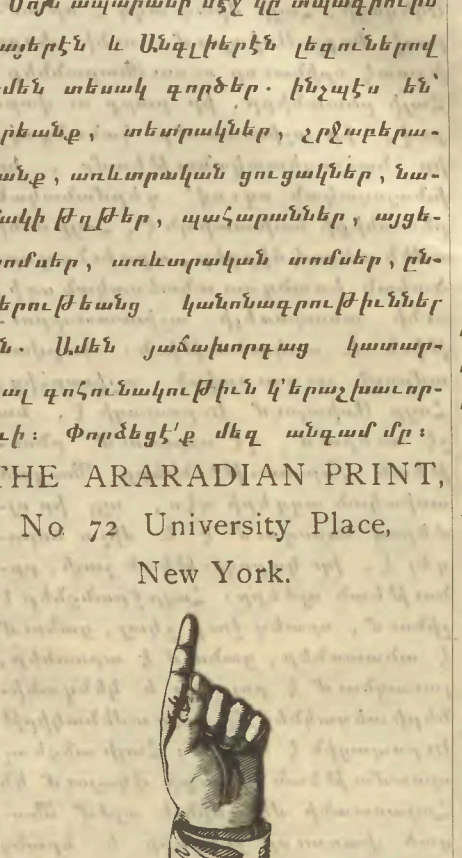

ՀԱՊՈՒՄՏ, ԳԼԻՍԱՐԿԻ
ԵՒ ԱՐԱՆՑ ՊԻՏՈՅԻ
Որ և է ժամանակ երբ կարծէք թէ
բաղադրեալ մէջ գտնուած աւելի որ և է
տեղէն աւելի ընտրել և վառահիւշի հա-
զուած չ'ստացաք, ձեր գործը կը վե-
րադարձնեմք: Այս կրաշիտաւորու-
թիւնէն զատ երկար պատմութիւն մը
չ'ունիմք ընելու մեր յաճախորդաց:
ԿԼՈՊ ՀԱՊՈՒՄՏԻ ՎԱՅԱՌԱՍՈՒՆ
90 և 92 Ֆրոնթ Փողոց,
ՈՒՍԹԸՐ, ՄԱՍ.
ՃՈՐՃ Դ. ՀԸՆԹ ԵՒ ԸՆԿ.
ԿՕՇԻԻԲ, ՄՈՒՃԱԿԻ ԵՒ ԲԸՊԸՐ
ՈՏԻՑ ԱՄԱՆԵՆԵՐ
201 Մէլի Փողոց, անկիւն ԹՀՕՏԱՍ
Փողոցի,
ՄԱՍ.
Կեդրոնաւորելի միջին գնով կօ-
շիկներու:
GEO. C. HUNT & Co.,
401 Main St., cor. Thomas St.,
WORCESTER, MASS.

ՆՈՐԱՅԵՆԻՈՒԹԻՒՆ "ՄՐՄԷՆԻՍ"
ՆՈՒՆ ԵՐԻՐ ԳԼԻՍԱՐԿԻ ՎԱՅԱՌԱՍՈՒՆ
1/4 Ծրօնք Փողոց, Մէլի Փողոցի մօտ,
ՈՒՍԹԸՐ, ՄԱՍ.
Ամենալաւ գլխարկը ամենաթանկ
գնով: Մասնաւոր ուղարկութիւն
կը տրուի Հայ յաճախորդաց:
ԱՂԴ
ԲԻՄԻԷՂԵՆԻՔ ԵՒ ԴԵՂՈՐԵԱՅԻՔ
Գնելու տեղն է
ՖԵՐՊԱՆԻՔՍԻ ՏԻՊԱՐ ԴԵՂԱՐԱՆԸ
Թիւ 10 Ֆրոնթ Փողոց,
Ուսթըր, Մաւ.
Ճօրճ Է. Ֆերպանքս, Ստացատէր:
FAIRBANKS' MODEL DRUG STORE
No. 10 Front St.,
WORCESTER, MASS.
Մ. Ս. Թ. ՆԱՀԻԳԻԱՆ, ՄԱՍ.
ՈՒՍԹԸՐ, --- ՄԱՍ.
Ամենէն արժան գնով Փոլի-Գրեթ
կը տրուի թուրքոյ ալիքալ մասանց
միայ և եւրոպայ ամէն կողմերը ա-
պահովեալ դրամատանց միջոցաւ:
Ուրի տարուան փորձառութիւն:
Կեդրոնաւորելի Բարբերը և ի կոս-
տանդնու պօղիս: Կը վաճառուի նա-
եւ շոգենաւի տոնակներ եւրոպայ
այլալ մասանց միայ և թուրքոյ բո-
լոր նաւահանգիստներէն թրիսթէի
ճամբով մինչ ինչու Եօր, խիստ ար-
ժան գնով: Մասնաւոր ուղարկու-
թիւն կը տրուի ամէն թղթակցու-
թեանց:
M. S. T. NAHIGIAN,
WORCESTER, MASS.

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ԾԱՆՈՒՑՈՒՆԻՔ
Սոյն ապարանի մէջ կը տպագրուին
Հայերէն և Անգլիերէն լեզուներով
ամեն տեսակ գործեր. ինչպէս են՝
գրեանք, տեսարաններ, շրջաբերա-
կանք, առեւտրական ցուցակներ, նա-
մակի թղթեր, պաշարաններ, այցե-
տոմսեր, առեւտրական տոմսեր, բն-
կերութեանց կանոնագրութիւններ
են. Ամեն յաճախորդաց կատար-
եալ գոհունակութիւն կ'երաշխաւոր-
ուի: Փորձեցէ՛ք մեզ անգամ մը:
THE ARARADIAN PRINT,
No. 72 University Place,
New York.

Mrs. Winslow's
Soothing Syrup.
ՏԻԿ. ՈՒՆԵՂՈՒՆ ՈՂՈՐԻՑ ԾԵԱՐԱԿԸ.
Յիսուս տարիներէ աւելի է որ
Տիկին Ուինլօօ Ուոշլօ՛ւ Օշարալիք
միլիօնաւոր մարտիկ կը գործած-
ուի իրենց զուակաց աղայ Հա-
նես ժամանակ. Գիշերները կը
խանգարուի և հանգստութիւններ
կը վրդովուի աղայ Հանեսու ցա-
ւէ հիւանդ, տառապող և լացող
զաւակ մը. Եթէ այդպէս է, ան-
միջապէս Աղայ Հանոյ Մանկանց
Համար «Տիկին Ուինլօ՛ւ» Ուոշլօ՛ւ
Օշարալիք օճէ շիւ մը առէք: Սորա
արժէքը անհամար է. ինչպէս պը-
տի տառապելալին անմիջապէս դար-
ման մը պիտի ըլլայ: Մայրեր, ա-
սոր վրայ կրնաք ապահովել ինչ
սխալ չի կայ. Կը բժշկէ Փորոքու-
թիւն, կը կանոնաւորէ Ստամոքսը
և Աղիքները, կը բժշկէ Աղայ ին-
թը, կը կապիցնէ Լինտերը, կը շը-
ուաղեցնէ բորբոքումը, և ամբողջ
կազմուծը կը կազդուէ և կը զօ-
րացունէ: Աղայ Հանոյ մանկանց
Համար «Տիկին Ուինլօ՛ւ» Ուոշլօ՛ւ
Օշարալիք, ճաշակի հաճելի, և Մի-
ացեալ Նահանգաց մէջ ամէնէն հին
և ամենալաւ բժշկուիչ և անուշի-
կերէն մէկուն գեղազուն է. և կը
ծախուի աշխարհիս ամէն գեղա-
գործներու քով: Եւրաքանչիւր չի-
շի գինն է քան և հինգ սենթ:
Ուրեցեք միայն.
"Mrs. Winslow's Soothing Syrup."

If YOU WISH
to Advertise
Anything
Anywhere
at Any time
WRITE TO
GEO. P. ROWELL & Co.
No. 10 Spruce Street.
NEW YORK.

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՆԻՔ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ
ՈՒՂԱՓԱՌԱՐ ԵԿԵՂԵՑԻ
St. Chrysostom's Chapel,
[Trinity Parish.]
Corner 39th Street and 7th Avenue.
Ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողո-
վրդեան կը ծանուցուի որ տառա-
ւեան ժամերգութիւն կը կատարուի ի
վերայիւնալ Մատթան, ամէն Կիրակի
ժամը 1.30 ին յետ միջառուր:
Ի Դիմաց Հոգաբարձութեան,
Մ. Գ. ԱԹԱՐԱՆԻՆ, Փ Մ. ԱՅՎԱՏ,
Բարտուղար: Աստուապետ:

ՍՈՒՐԲ ԼՈՒՍԱՌՈՐԵՑ ԵԿԵՂԵՑԻ
Ի ՆԻՒ-ԵՐԻՐ
ԸՆԹԵՑՈՂ
ՀՐԱՆՏ ՄԵՍՐՈՊ ԳԻՐԵՉՃԵԱՆ
Կրէյս Եկեղեցւոյ, Նորոգութեանց
առթիւ Եկեղեցւոյս պաշտամունք
դադար առած են մինչև յառաջի-
կայ Սեպտ. 20:
ՆԵՒՏՈՆ ՄԵՍՐՈՊ ՊՅՅԵԱՅԵԱՆ
Բարտուղար

ՍՈՒՐԲ ԲԱՐԹՈՒՂԻՄԷՆՈՍԻ
ԱՆԳՂ. ԴԱՍԱՌԱՍՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՊԱՇՏԱՄԱՌՈՒՆ
ՅԵՔԻՖԷՆԻ ԵԿԵՂԵՑՈՂ
47րդ Փողոց, Լէքսինթըն և
Բարք Ալբերտներու միջտեղի.
Պաշտօնաւոր—Արք. Յովհաննէսեան.
Դասախօսութիւն կսկիւի, յետ մի-
ջառուր, ժամը 3ին, եւ կրօնական
Պաշտամունքն, ժամը չորսին,
Կիրակի օրեր:

ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆ
ԲԱՆԱԿԵՐ
ԲԱՆԱԿԵՐԻՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ.
ՈՒՍԹԸՐ.
Տարեկան բաժանորդագրին է
10 Ֆր. (4 Րուբլի.) Հասցէն՝
Redaction de la Revue "Basma-
vop," St. Lazare, Venise, Italie.
ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆ ՄԱՍՈՐԵԱՅ
ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄԱԿԱՆ,
ԱՐՈՒՆԵՍԱԿԱՆ.
Ե. ՏԱՐԻ.
Տարեկան բաժանորդագրին է
10 Ֆր. (4 Րուբլի.) Հասցէն՝
Redaction de la Revue "Hantess"
VII. Mechitaristengasse 4,
Vienne, Autriche.

ԱՐԱՐԱՆԻ
Հունգարերէն Ամսագրութիւն
ՊԱՏՄԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄԱԿԱՆ,
ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ.
Բ. ՏԱՐԻ.
Տարեկան բաժանորդագրին է
10 Ֆր. Հասցէն՝
Szongott Kristof urnak,
Szamosujvar, Hongrie.
ԱՐԱՐԱՆ
ՊԱՏՄԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄԱԿԱՆ
ՎԵՑԱՄԱՅԵԱՆ
Տարեկան բաժանորդագրին է
3 Րուբլի. Հասցէն՝
Simeon Goulamirantz,
Rue Stremianaja. M. No. 1
Log 15, St. Petersburg, Russie.

"The ARARAD"

ADVERTISING RATES.			
Inches.	1 Month.	3 Months.	1 Year.
1	\$ 2.00	\$ 5.00	\$16.00
2	3.50	8.00	25.00
3	5.00	11.00	35.00
4	6.00	14.00	45.00
5	7.00	17.00	55.00
6	8.00	20.00	65.00
7	9.00	23.00	75.00
8	10.00	26.00	85.00
1 Col.	11.00	29.00	95.00
1 Col.	20.00	55.00	180.00

Per Line (Agate) 15 cents each issue.
The above prices are for the first and last pages only. Ten per cent additional for the third page, next to reading matter.
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ
ՆՈՒՆ ԵՐԻՐ: